

Vlaanderen
is werk

Jaarrapport sociale economie 2019

DEPARTEMENT
WERK &
SOCIALE
ECONOMIE

vlaanderen.be/departement-wse

INHOUD

1	Inleiding	3
2	Methodologisch kader	5
2.1	Begrippen	5
2.2	Methodologie	6
3	Omgevingsanalyse	7
3.1	Omgevingsanalyse vlaamse arbeidsmarkt in 2019	7
3.2	Impact van corona op de vlaamse sociale economie: een voorafspiegeling	9
4	Een globaal beeld van de sociale economie.....	11
4.1	Budget	11
4.2	een globaal beeld van bedrijven in de sociale economie	11
4.3	Een globaal beeld van de sociale economie werknemers	12
5	Profielkenmerken van doelgroepwerknemers en arbeidzorgmedewerkers	14
5.1	Verdeling naar geslacht	14
5.2	Verdeling naar leeftijd	15
5.3	Verdeling naar studieniveau	16
5.4	Arbeidshandicap	17
5.5	Migratieachtergrond	18
5.6	Weinig kennis Nederlands	19
5.7	Langdurig werkzoekend	20
5.8	Provinciale spreiding naar woonplaats	22
6	Doorstroom.....	23
6.1	Doorstroom/uitstroom vanuit de sociale economie	23
6.2	Doorstroom naar het normaal economisch circuit	25
7	Lijst met figuren en tabellen.....	27
7.1	Lijst met figuren	27
7.2	Lijst met tabellen	27

1 INLEIDING

In dit rapport maken we een stand van zaken op van de sociale economie in 2019. We bespreken een aantal kerngetallen om een globaal beeld te kunnen geven van de verschillende maatregelen binnen de sociale economie. Daarnaast brengen we een analyse over de profielkenmerken en de doorstroom van de doelgroepwerknemers binnen de sociale economie.

Dit is het eerste rapport sinds de invoering van het nieuwe decreet 'Maatwerk bij collectieve inschakeling', waar we niet meer het onderscheid maken tussen beschutte en sociale werkplaatsen, maar enkel nog spreken over maatwerkbedrijven en maatwerkafdelingen. In dit rapport behandelen we de volgende drie werkvormen:

- Collectief maatwerk (MW)
- Lokale diensteneconomie (LDE)
- Arbeidszorg (AZ)

Voor arbeidszorg maken we sinds 2018 een onderscheid tussen structurele arbeidszorg, experimentele arbeidszorg en activerende arbeidszorg om zo een vollediger en gedetailleerder beeld te schetsen van de plaatsen arbeidszorg in de sociale economie.

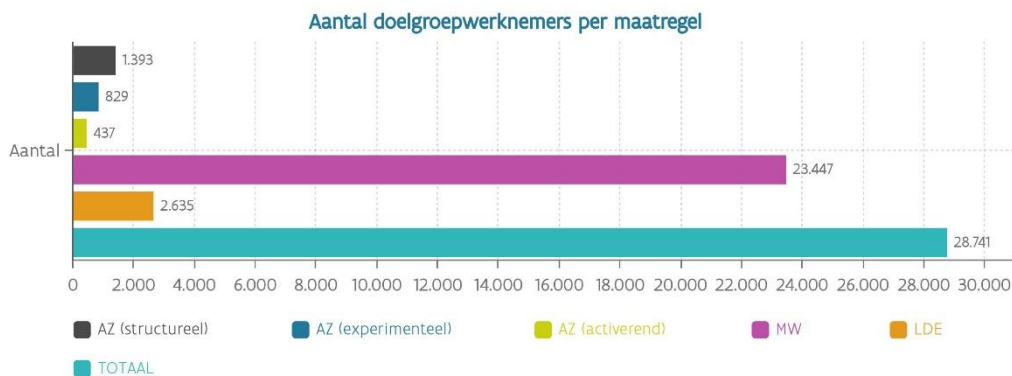
Dit rapport ziet er als volgt uit. In **hoofdstuk twee** bespreken we de methodologie en de nieuwe begrippen die we sinds dit jaar gebruiken om de sociale economie in kaart te brengen. **Hoofdstuk drie** omvat een omgevingsanalyse die ons toelaat een beeld te vormen van de arbeidsmarkt waarvan de sociale economie een belangrijk deel uitmaakt. In **hoofdstuk vier** schetsen we een globaal beeld van de sociale economie in Vlaanderen, waarbij we kijken naar het budget, het aantal doelgroepwerknemers en de provinciale spreiding van bedrijven en tewerkstelling. In **hoofdstuk vijf** bespreken we het profiel van de doelgroepwerknemers aan de hand van een aantal achtergrond- of profielkenmerken. **Hoofdstuk zes** omvat een analyse over de doorstroom van doelgroepwerknemers in de sociale economie naar de verschillende arbeidssituaties.

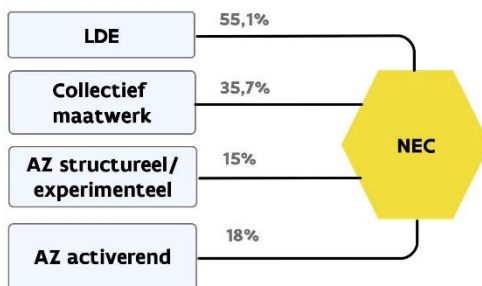
DE VLAAMSE SOCIALE ECONOMIE IN 2019

In het jaarrapport 'De Vlaamse sociale economie in 2019' behandelen we de 3 werkvormen in de sociale economie: collectief maatwerk, lokale diensteneconomie & arbeidszorg. We schetsen het aantal doelgroepwerknemers dat aan de slag is is binnen de verschillende werkvormen en werpen licht op hun profielkenmerken en doorstroom.

Kerncijfers

3 maand na doorstroom

Profielkenmerken

2 METHODOLOGISCH KADER

2.1 BEGRIPPEN

In dit rapport krijgen we zicht op de tewerkstelling van doelgroepwerknemers en arbeidszorgmedewerkers in de Vlaamse sociale economie in 2019 en hoe deze verdeeld zijn over de verschillende sociale economie-maatregelen: collectief maatwerk, lokale diensteneconomie en arbeidszorg (structurele, experimentele en activerende arbeidszorg).

Op 1 januari 2019 is de regelgeving rond **collectief maatwerk** in voege gegaan, ter vervanging van het vroegere systeem van sociale en beschutte werkplaatsen. Het collectief maatwerk richt zich naar personen met een arbeidsbeperking of een grote afstand tot de arbeidsmarkt: dat zijn werkzoekenden die omwille van persoonsgebonden factoren moeilijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt. Concreet kan het gaan over mensen met een arbeidshandicap, mensen met een psychosociale problematiek, of langdurig werkzoekenden die een aantal competenties zijn kwijtgeraakt. Zij hebben behoefte aan specifieke begeleiding en ondersteuning op de werkvloer. Het decreet maakt een onderscheid tussen maatwerkbedrijven en maatwerkafdelingen. **Maatwerkbedrijven** zijn organisaties/ondernemingen die de tewerkstelling van doelgroepwerknemers als kerntaak hebben. De economische activiteiten worden daaraan aangepast. Een onderneming die haar economische activiteit als kerntaak heeft, maar wel bereid is om mee te werken aan een socialere economie, kan een **maatwerkafdeling** oprichten.

De **lokale diensteneconomie** heeft twee hoofddoelstellingen: kansen bieden aan doelgroepwerknemers en tegelijk aansluiten bij lokale maatschappelijke noden. Binnen de lokale diensteneconomie wordt een competentieversterkend traject aangeboden aan mensen die (om diverse redenen) moeilijk uit de werkloosheid raken. Na maximum 5 jaar tewerkstelling wordt – begeleid – de stap gezet naar een job in de reguliere economie.

Arbeidszorg is een vangnet voor mensen die om persoons- of maatschappij gebonden redenen nog niet terecht kunnen in het reguliere circuit of het beschermde tewerkstellingscircuit. Deze mensen voeren begeleide activiteiten uit op een werkvloer in de sociale economie om zo de aansluiting met een werkcontext (opnieuw) te maken. In tegenstelling tot collectief maatwerk en lokale diensteneconomie zijn arbeidszorgmedewerkers geen werknemers, maar behouden ze tijdens de arbeidszorg hun uitkering. Ze maken kennis met de latente voorbeelden van gestructureerde arbeid in een realistische werkomgeving, maar zonder de druk van een betaalde baan en een arbeidscontract. In het ideale geval vormt arbeidszorg een opstap naar betaalde arbeid.

Arbeidszorg is initieel structureel verankerd in de oorspronkelijke regelgeving van de sociale werkplaatsen. Via het Meerbanenplan worden ook experimenten in sociale en beschutte werkplaatsen en mogelijke andere partners gefinancierd. In de zomer van 2018 is ook een project activerende arbeidszorg opgestart. De VDAB leidt potentiële arbeidszorgmedewerkers toe naar de arbeidszorgplaatsen.

- Structureel kader: sinds 2002 bieden maatwerkbedrijven arbeidszorg aan via de regelgeving van sociale werkplaatsen. Deze erkenningen zijn van onbepaalde duur.
- Experimenteel kader: met het meerbanenplan kregen samenwerkingsverbanden waarbij minstens een maatwerkbedrijf betrokken was een erkenning om arbeidszorg aan te bieden.

- Activerende arbeidszorg: in 2019 kregen projecten een erkenning binnen activerende arbeidszorg. Deze vorm van arbeidszorg richt zich meer expliciet op het begeleiden van de deelnemers met het oog op doorstromen naar tewerkstelling als doelgroepwerknemer binnen het maatwerkbedrijf.

Arbeidszorg binnen het structureel en het experimenteel kader kennen inhoudelijk meer gelijkenissen en richten zich vooral op het ontdekken van de latente functies van arbeid, zoals tijdsstructuur, gemeenschappelijke doelen, sociaal contact, status en activiteit, zonder de expliciete focus op doorstroom naar betaalde arbeid.

2.2 METHODOLOGIE

Sinds 2018 maken we gebruik van een nieuwe methodologie. Onze interne gegevens worden gekoppeld aan data van de VDAB voor alle gesubsidieerde werknemers die in 2019 tewerkgesteld waren in één van de maatregelen. Iedere doelgroepwerknemer die in 2019 gesubsidieerd¹ werd en prestaties leverde (zelfs tijdelijk) werd meegenomen.

We overlopen hier per maatregel de methodologische keuzes die gemaakt werden voor het samenstellen van de dataset. We kozen ervoor om enkel data van doelgroepwerknemers die effectief gesubsidieerd werden en prestaties leverden, op te nemen in de data die aan de basis liggen van dit rapport.

- **Collectief maatwerk.** In de finale selectie werden enkel doelgroepwerknemers weerhouden die effectief subsidie ontvingen.
- **Lokale diensteneconomie.** Ook hier gaat het enkel om die werknemers die subsidie ontvingen en in 2019 een inschakelingstraject hebben doorlopen.
- **Arbeidszorg.** Hier hebben we enkel de arbeidszorgmedewerkers, en dus niet het omkaderingspersoneel, meegenomen in de analyse. Ook gaat het enkel om arbeidszorgmedewerkers die in 2019 effectief een prestatie leverden en hierdoor subsidies genereerden.

In dit jaarrapport 2019 brengen we voor de eerste keer de doorstroom van doelgroepwerknemers en arbeidszorgmedewerkers in kaart. Het gaat hier om doelgroepwerknemers arbeidszorgmedewerkers die een gesubsidieerde activiteit hebben uitgevoerd in 2019 en gestopt zijn met hun activiteit. Voor hen hebben we zicht op hun arbeidsmarktpositie 3, 6, 9 en 12 maanden na het beëindigen van hun tewerkstelling in de sociale economie. Omdat het meetmoment voor 9 en 12 maanden veelal nog in de toekomst lag op het moment van de dataverzameling, nemen we hier enkel de meetpunten 3 en 6 maanden op. Enkel voor degenen die gestopt zijn in het laatste kwartaal van 2019 hebben we nog geen meetpunt voor 6 maanden later.

---

¹ 1 euro subsidie is voldoende om opgenomen te worden

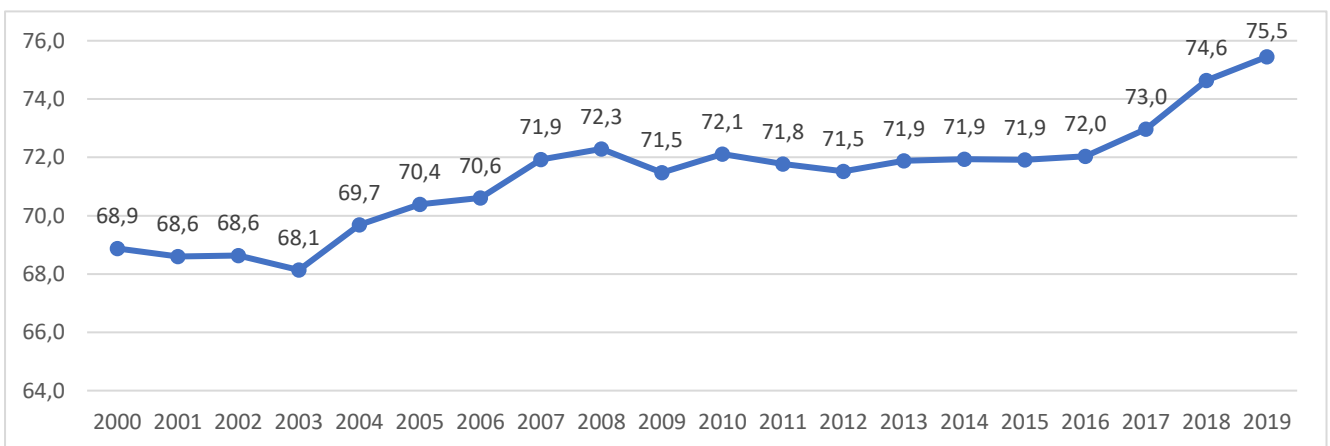

3 OMGEVINGSANALYSE

3.1 OMGEVINGSANALYSE VLAAMSE ARBEIDSMARKT IN 2019

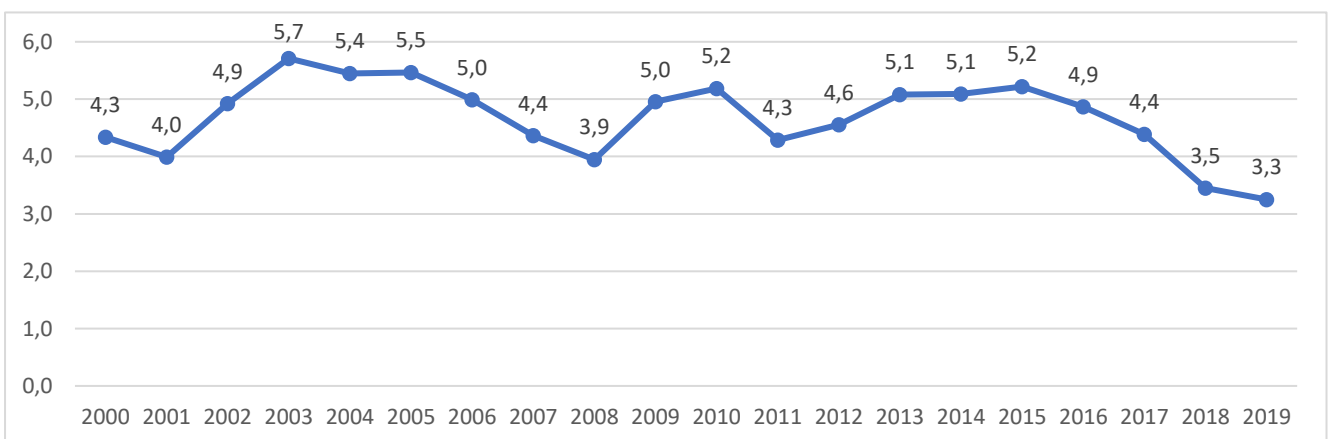
Het jaarrapport sociale economie en deze omgevingsanalyse slaan op het jaar 2019, waardoor effecten van de coronacrisis in 2020 nog niet mee in kaart zijn gebracht. De Vlaamse arbeidsmarkt bevond zich in 2019 op een hoogtepunt. De werkzaamheidsgraad is de afgelopen jaren gestegen en ook in 2019 zette deze stijging zich versterkt door. Waar de werkzaamheidsgraad in 2018 74,6% bedroeg, steeg ze in 2019 door tot 75,5 (Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.). Tegelijk daalde de werkloosheid verder. Met 3,3% in 2019 bereikte de Vlaamse werkloosheidsgraad een historisch laagtepunt (Figuur 2).

Figuur 1 Evolutie Vlaamse werkzaamheidsgraad (20-64-jarigen), 2000-2019

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium), Enquête naar de arbeidskrachten. Bewerking: Steunpunt werk & Departement WSE

Figuur 2 Evolutie Vlaamse werkloosheidsgraad (15-64-jarigen), 2000-2019

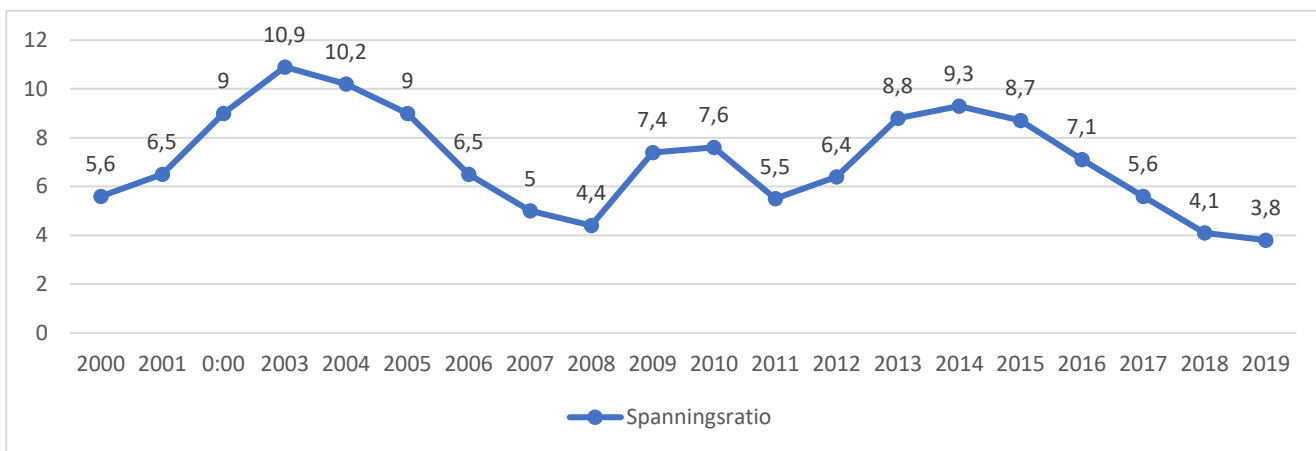

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium), Enquête naar de arbeidskrachten. Bewerking: Steunpunt werk & Departement WSE

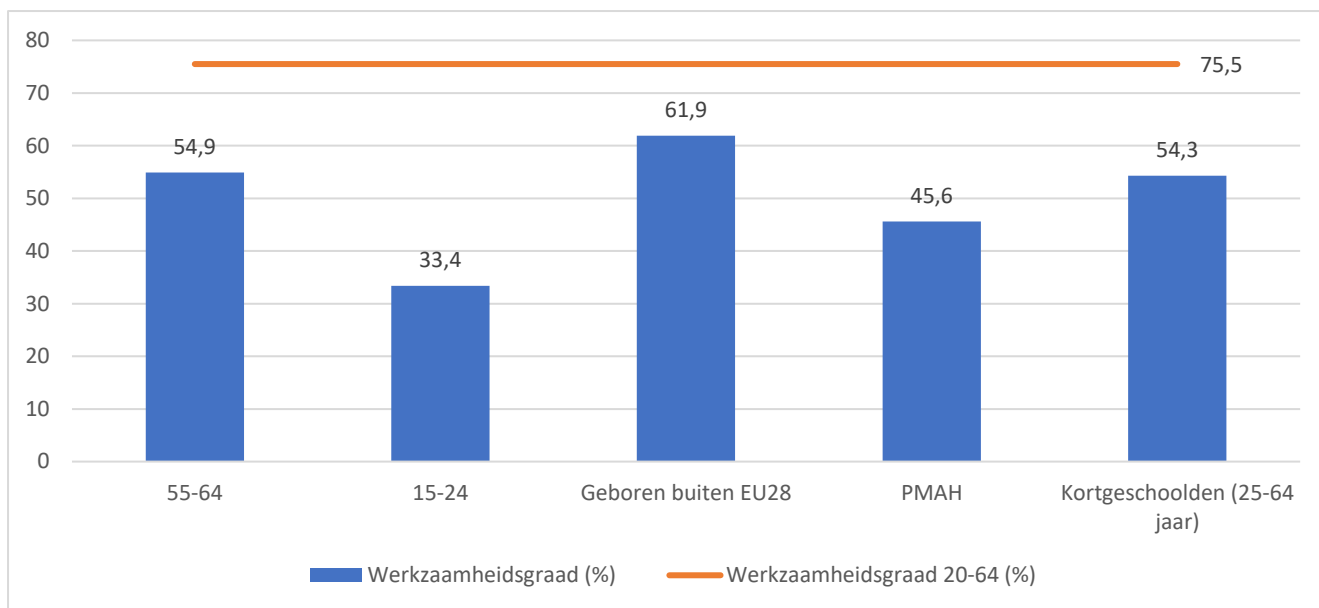
De krapte op de arbeidsmarkt zette zich ook in 2019 door (Figuur 3). De spanningsratio (=aantal niet-werkende werkzoekenden per openstaande VDAB-vacature) werd steeds kleiner. Er zijn steeds minder niet-werkende werkzoekenden voor een stijgend aantal vacatures.

Figuur 3 Spanningsratio, 2000-2019

Bron: VDAB (Bewerking Departement WSE)

Figuur 4 Werkzaamheidsgraad van verschillende kansengroepen, vergeleken et de algemene werkzaamheidsgraad (20-64-jarigen), 2019

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium), Enquête naar de arbeidskrachten. Bewerking: Steunpunt werk & Departement WSE

Ondanks een aantrekkelijke arbeidsmarkt en een stijgende vraag naar arbeid in 2019, blijven sommige groepen moeite hebben om duurzame tewerkstelling te vinden en te behouden (Figuur 4). Het gaat hier vooral om 55-plussers, personen met een migratieachtergrond, personen met een arbeidshandicap en kortgeschoolden. Ook bij jongeren is de werkzaamheidsgraad lager dan gemiddeld, maar dit kan verklaard worden door het groot aandeel schoolgaande jongeren in deze groep. Indien men de studenten buiten beschouwing laat, bedraagt de werkzaamheidsgraad van 15-24-jarigen 74,0%. Toch blijft een deel van de

15-24-jarigen een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. De NEET-jongeren (Not in Education, Employment or Training) blijven kwetsbaar. Sommige groepen hebben in 2019 de stijgende trend van 2018 doorgezet, maar hun werkzaamheidsgraad blijft lager dan gemiddeld. Zo zien we bij de 55-plussers en de kortgeschoolden in 2019 een stijging tot respectievelijk 54,9% en 54,3%. Ook bij personen geboren buiten de EU28 zien we een stijging van 61,2% in 2018 tot 61,9% in 2019. Enkel bij personen met een arbeidshandicap zien we een lichte daling van 45,8% in 2018 naar 45,6% in 2019. Meer uitleg over kwetsbare groepen op de Vlaamse arbeidsmarkt is te vinden in het Trendrapport 2020 'Kwetsbare groepen op de Vlaamse arbeidsmarkt'².

De bovengenoemde groepen zijn ook oververtegenwoordigd bij de (zeer) langdurig werkzoekenden (Tabel 1). In het bijzonder kortgeschoolden, personen met een arbeidshandicap en 55-plussers blijven sterk vertegenwoordigd in de zeer langdurige werkloosheid (> 2 jaar).

Tabel 1 De werkloosheidsduur van verschillende kwetsbare groepen, 2019

Kwetsbare groepen en werkloosheidsduur			
	< 1 jaar	1-2 jaar	> 2 jaar
Kortgeschoold	44,8%	17,9%	37,3%
Middengespoold	55,1%	15,8%	29,1%
Hooggeschoold	61,6%	13,7%	24,7%
Migratieachtergrond	51,3%	18,6%	30,1%
PMAH	24,5%	14,9%	60,6%
< 25 jaar	70,9%	17,4%	11,6%
25-39 jaar	61,4%	17,4%	21,2%
40-54 jaar	48,1%	16,6%	35,3%
> 55 jaar	24,1%	13,8%	62,2%
Totale populatie NWWZ	51,6%	16,4%	32,0%
Absolute aantallen populatie NWWZ	95.354	30.261	59.236

Bron: Arvastat (VDAB). Bewerking: Departement WSE

3.2 IMPACT VAN CORONA OP DE VLAAMSE SOCIALE ECONOMIE: EEN VOORAFSPIEGELING

De cijfers in dit rapport hebben betrekking op de Vlaamse sociale economie in 2019, in een jaar van economische hoogconjunctuur. De coronacrisis maakt van 2020 een ander verhaal, waarvan we bij het schrijven van dit jaarrapport de totale impact nog niet kennen. De tewerkstellingscijfers die in dit rapport gepresenteerd worden, komen met enkele maanden vertraging ter beschikking. Daardoor is het nog niet mogelijk om al harde cijfers te tonen over de impact van de coronacrisis op de Vlaamse sociale economie.

² De Smet, R., Penders, I., Sourbron, M., Vansteenkiste, S., Boey, R., Van Langenhove, H. & Van Onacker, E. (2020). Trendrapport 2020: Kwetsbare groepen op de Vlaamse arbeidsmarkt. Brussel/Leuven: Departement Werk en Sociale Economie/Steunpunt Werk. ISBN: 9789040304224.

Sociale economiebedrijven zijn actief in een brede reeks van economische activiteiten, en bijgevolg is de impact op de sector op veel vlakken gelijkaardig geweest aan de impact op de reguliere economie. Op basis van een (twee)wekelijkse enquête bij sociale economiebedrijven weten we dat sociale economiebedrijven net als andere bedrijven veel gebruik maakten van tijdelijke werkloosheid. De afwezigheid door ziekte is toegenomen en veel bedrijven zijn tijdelijk (deels) tijdelijk moeten sluiten. Eens bepaalde Corona-veiligheidsmaatregelen weer versoepeld werden (exitstrategie), begon het aandeel doelgroepwerknemers in tijdelijke werkloosheid opnieuw af te nemen en gingen meer doelgroepwerknemers opnieuw aan het werk. In dat kader werden ook een aantal ondersteunings- en financiële beschermingsmaatregelen genomen ten bate van collectief maatwerk, LDE en arbeidszorg.

4 EEN GLOBAAL BEELD VAN DE SOCIALE ECONOMIE

4.1 BUDGET

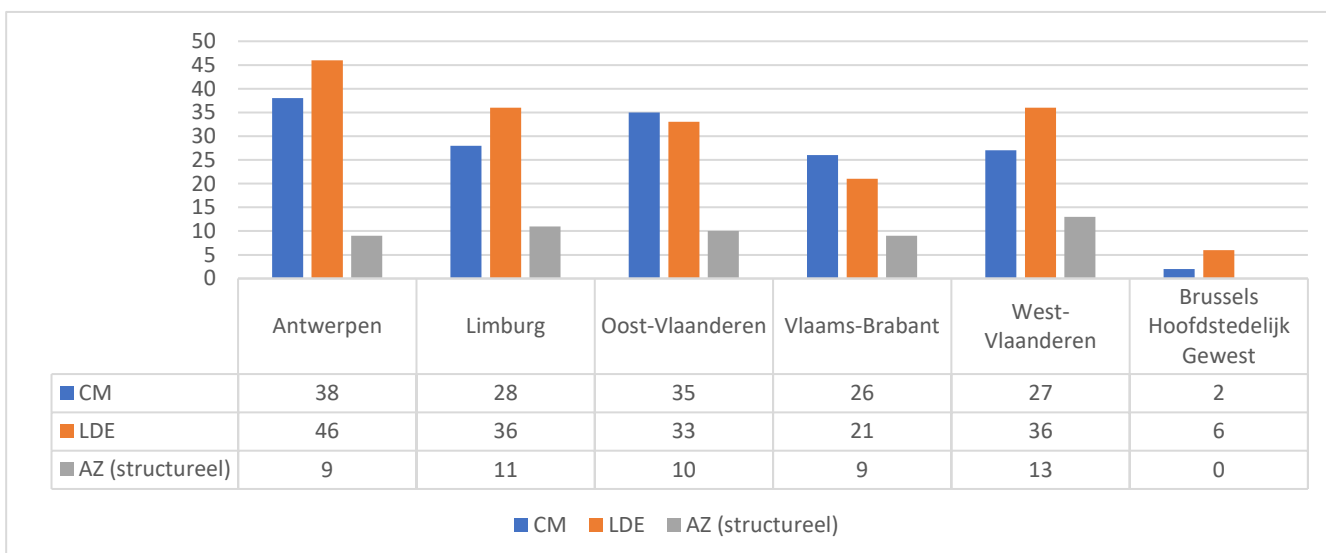
Voor 2019 werd in totaal 423,1 miljoen euro aan subsidies gerealiseerd voor de verschillende sociale economie werkvormen. Het grootste deel van het budget (392,9 mio) werd voorzien voor collectief maatwerk. De lokale diensteneconomie was goed voor 25,7 mio en arbeidszorg voor 4,5 mio waarvan 2,1 mio voor structurele arbeidszorg. Bij collectief maatwerk ging 57,0% van het bestede budget naar de loonpremies, 30,2% naar begeleidingspremies en 12,8% naar organisatiepremies.

4.2 EEN GLOBAAL BEELD VAN BEDRIJVEN IN DE SOCIALE ECONOMIE

Collectief maatwerk trad in 2019 voor het eerst volledig in voege. In 2019 waren er 156 maatwerkbedrijven die collectief maatwerk aanboden en 178 bedrijven in de lokale diensteneconomie. Al deze bedrijven hebben een label en hebben een subsidie ontvangen in 2019. Sommige bedrijven bieden meerdere tewerkstellingsvormen aan, waardoor er een overlap is met collectief maatwerk en arbeidszorg. Er zijn 85 maatwerkbedrijven en partners waar minstens 1 vorm van arbeidszorg werd aangeboden die erkend zijn, maar wij kijken enkel naar de 80 maatwerkbedrijven en partners die prestaties arbeidszorg hebben ingediend voor het jaar 2019.

Collectief maatwerk en lokale diensteneconomie zijn het talrijkst in Antwerpen, terwijl ondernemingen die structurele arbeidszorg aanbieden het sterkst aanwezig zijn in West-Vlaanderen. Het gaat hier telkens om de provincie waar de hoofdzetel gevestigd is. Bij de ondernemingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd enkel de tewerkstelling in Vlaamse vestigingen gesubsidieerd (Figuur 5).

Figuur 5 Aantal bedrijven binnen de verschillende maatregelen, verdeeld over de verschillende provincies, 2019

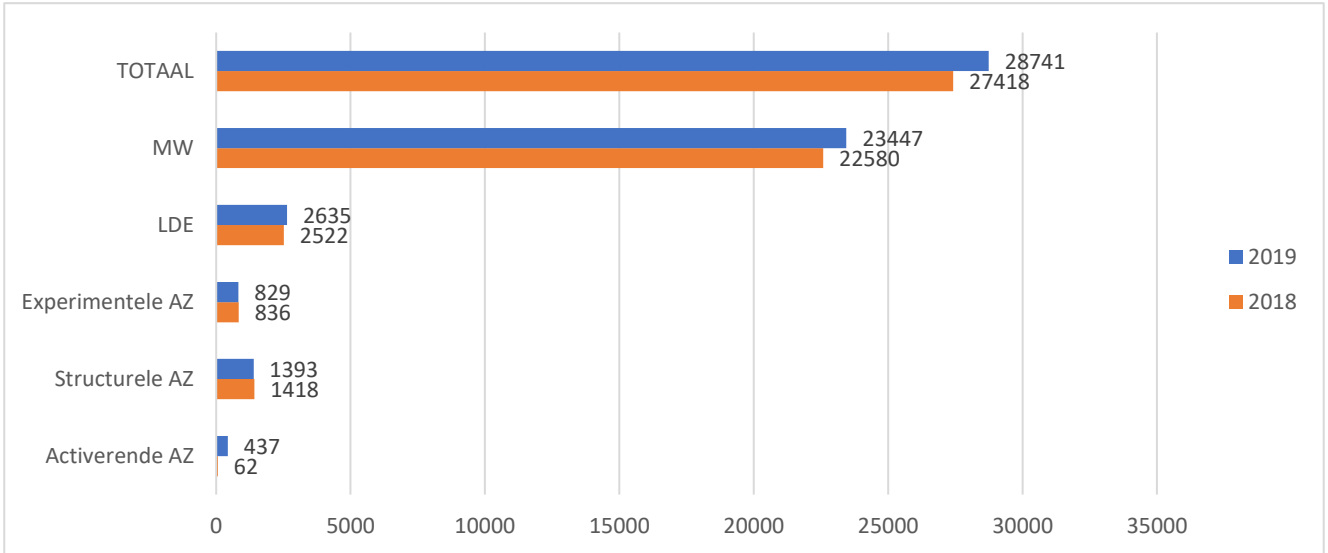

Bron: Departement WSE

4.3 EEN GLOBAAL BEELD VAN DE SOCIALE ECONOMIE WERKNEMERS

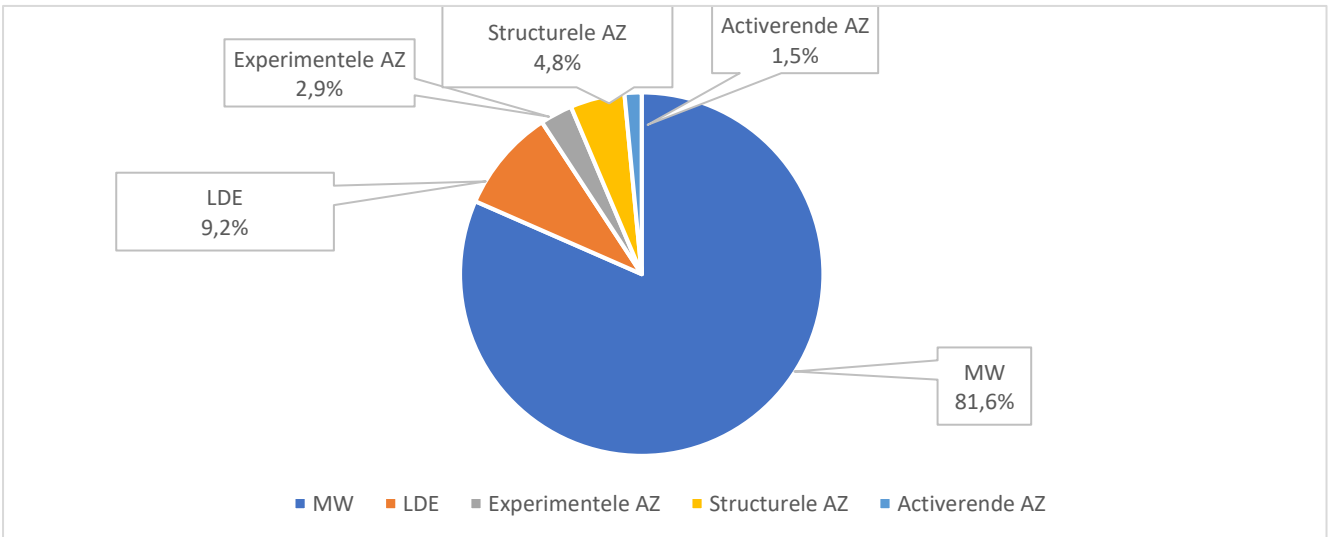
In 2019 waren er in totaal 28.741 doelgroepwerknemers actief in de sociale economie³. Het merendeel, 23.447 personen (81,6%), werkte in collectief maatwerk. In de lokale diensteneconomie waren 2635 doelgroepwerknemers (9,2%) aan het werk. Binnen de arbeidszorg worden de meeste arbeidszorgmedewerkers binnen de structurele arbeidszorg (1393 of 4,8%) begeleid, door de experimentele arbeidszorg (829 of 2,9%) en uiteindelijk de activerende arbeidszorg (437 of 1,5%) (Figuur 6 & Figuur 7).

Figuur 6 Overzicht van het aantal doelgroepwerknemers in de sociale economie (per maatregel), 2019

Bron: Departement WSE & VDAB

Figuur 7 Relatieve verdeling van doelgroepwerknemers over de verschillende werkvormen/maatregelen

Bron: Departement WSE & VDAB

³ Niet al deze doelgroepwerknemers waren gedurende het volledige jaar 2019 actief. Het volstaat voor iemand om ergens in 2019 een gesubsidieerde prestatie te leveren om opgenomen te worden in dit jaarrapport.

We kunnen de tewerkstelling van doelgroepwerknemers ook in VTE (voltijds equivalent) weergeven (Tabel 2). Dit gaat om een gemiddelde tewerkstelling voor de vier kwartalen van 2019. Voor het collectief maatwerk gaat het om 17.915 VTE's en voor de lokale diensteneconomie tellen we 1875 VTE's. Voor arbeidszorg kan tewerkstelling niet worden omgerekend naar VTE omdat het hier gaat om onbetaalde banen en uurprestaties.

Tabel 2 Tewerkstelling binnen de sociale economie in VTE, 2019

Maatregel	VTE
Collectief maatwerk	17 915
Lokale diensteneconomie	1 875

Bron: Departement WSE

Eind 2019 waren er 6607 personen in dossier bij de VDAB met een advies voor tewerkstelling in de sociale economie, die nog geregistreerd waren als niet-werkende werkzoekende. Deze personen waren (nog) niet aan de slag binnen de sociale economie waardoor de potentiële groep doelgroepwerknemers dus groter blijft dan de groep die effectief aan de slag is in de sociale economie. Concreet gaat het hier om adviezen voor tewerkstelling in het collectief maatwerk (5779) of voor de lokale diensteneconomie (828) (Tabel 3).

Tabel 3 Aantal NWWZ (niet in opleiding) met een advies voor tewerkstelling in de sociale economie, 2019

Maatregel	Aantal NWWZ met advies
Advies (activerende) arbeidszorg	4407
Advies tewerkstelling in collectief maatwerk	5779
Advies tewerkstelling in lokale diensteneconomie	828
TOTAAL adviezen CM-LDE	6607

Bron: VDAB – meting eind december 2019. Bewerking: Departement WSE

////////////////////////////////////

Tabel 4 Verhouding mannen en vrouwen binnen de sociale economie maatregelen, absoluut en relatief, 2019

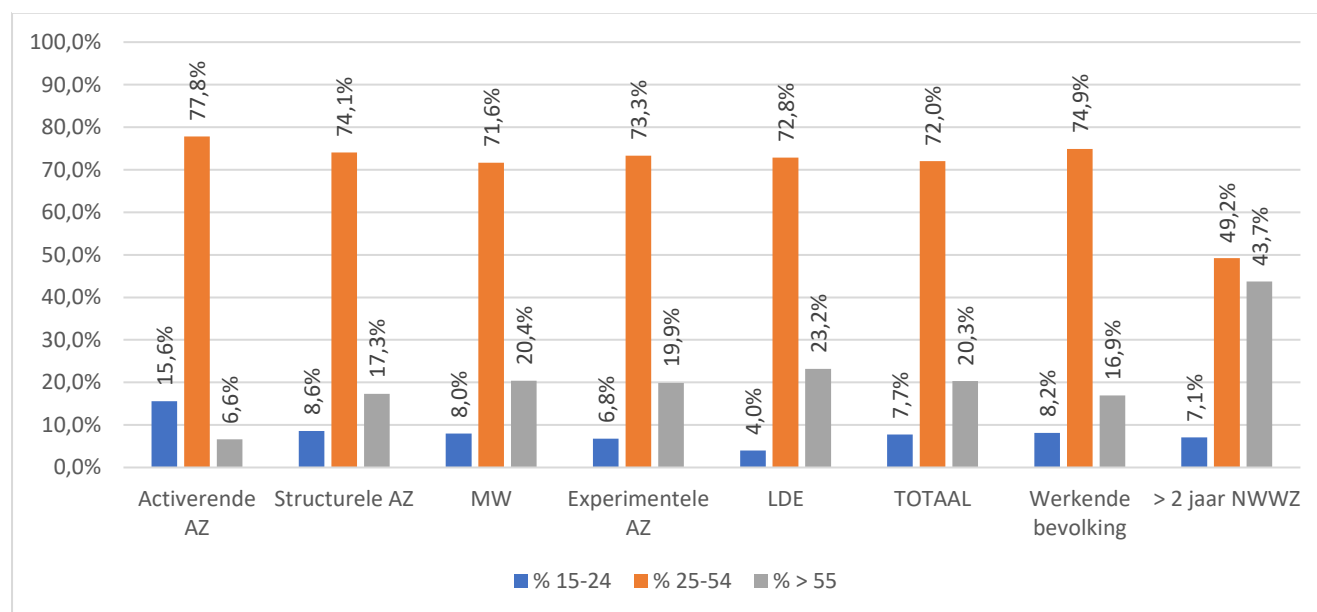
	Mannen		Vrouwen	
Arbeidszorg (structureel)	892	64,0%	501	36,0%
Arbeidszorg (experimenteel)	474	57,2%	355	42,8%
Arbeidszorg (activerend)	265	60,6%	172	39,4%
Collectief maatwerk	15024	64,1%	8423	35,9%
Lokale diensteneconomie	1717	65,2%	918	34,8%
TOTAAL	18372	63,9%	10369	36,1%

Bron: Departement WSE & VDAB. Bewerking: Departement WSE

5.2 VERDELING NAAR LEEFTIJD

Het aandeel 55-plussers is hoger in de sociale economie (20,3%) dan binnen de algemene werkende bevolking (16,9%), maar het is lager dan het aandeel 55-plussers in de populatie zeer langdurig werkzoekenden (43,7%). Ook tussen de sociale economie maatregelen is er heel wat verschil. De lokale diensteneconomie vertegenwoordigt het grootste aandeel 55-plussers, met 23,2%, gevolgd door het collectief maatwerk (20,4%). Binnen deze maatregelen zal de vergrijzing de komende jaren een belangrijke impact hebben. Het kleinste aandeel 55-plussers vinden we bij activerende arbeidszorg (6,6%). Jongeren zijn licht ondervertegenwoordigd in de sociale economie (7,7%) ten opzichte van de algemene werkende bevolking (8,2%). De jongste populatie vinden we in de activerende arbeidszorg, daar is 15,6% jonger dan 25 (Figuur 9 & Tabel 5).

Figuur 9 Leeftijd (%) binnen de sociale economie, 2019

Bron: Departement WSE, VDAB, Statbel (Algemene Direct Statistiek – Statistics Belgium), Enquête naar de arbeidskrachten. Bewerking: Departement WSE

Tabel 5 Verdeling naar leeftijd binnen de sociale economie maatregelen, absoluut en relatief, 2019

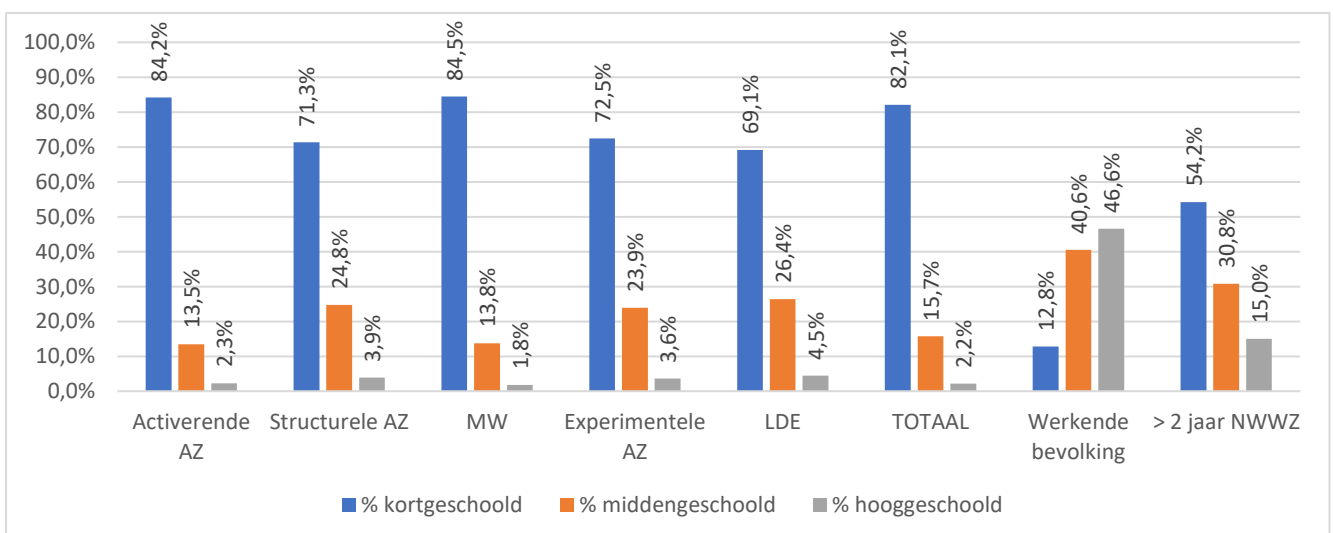
	< 25		25-54		> 55	
Structurele AZ	120	8,6%	1032	74,1%	241	17,3%
Experimentele AZ	56	6,8%	608	73,3%	165	19,9%
Activerende AZ	68	15,6%	340	77,8%	29	6,6%
MW	1869	8,0%	16792	71,6%	4786	20,4%
LDE	104	4,0%	1919	72,8%	612	23,2%
TOTAAL	2218	7,7%	20694	72,0%	5833	20,3%

Bron: Departement WSE & VDAB. Bewerking: Departement WSE

5.3 VERDELING NAAR STUDIENIVEAU

Kortgeschoolden zijn sterk oververtegenwoordigd in de sociale economie (82,1%), terwijl het aandeel kortgeschoolden in de algemene werkende bevolking 12,8% bedraagt⁴. Bij de zeer langdurig werkzoekende bevolking komt het aandeel kortgeschoolden neer op 54,2%. Het grootste aandeel kortgeschoolden vinden we bij het collectief maatwerk (84,5%) en de activerende arbeidszorg (84,2%). Het kleinste aandeel vinden we in de lokale diensteneconomie (69,1%). Middengeschoolden zijn sterk ondervertegenwoordigd in de sociale economie als geheel (15,7%). We vinden het hoogste aandeel in de lokale diensteneconomie (26,4%) en de structurele arbeidszorg (24,8%). In de algemene werkende bevolking vormen hooggeschoolden de grootste groep (46,6%), terwijl deze groep maar beperkt vertegenwoordigd is binnen de sociale economie (2,2%). Het grootste aandeel hooggeschoolden vinden we terug in de lokale diensteneconomie (4,5%) (Figuur 10 & Tabel 6).

Figuur 10 Studieniveau (%) binnen de sociale economie, 2019

⁴ Bij studieniveau kijken we ter vergelijking naar de algemene werkende bevolking van 25-64-jarigen

Bron: Departement WSE, VDAB, Statbel (Algemene Direct Statistiek – Statistics Belgium), Enquête naar de arbeidskrachten. Bewerking: Departement WSE

Tabel 6 Verdeling naar studieniveau binnen de sociale economie maatregelen, absoluut en relatief, 2019

	Kortgeschoold		Middengespoold		Hooggeschoold	
Arbeidszorg (structureel)	993	71,3%	345	24,8%	54	3,9%
Arbeidszorg (experimenteel)	600	72,5%	198	23,9%	30	3,6%
Arbeidszorg (activerend)	368	84,2%	59	13,5%	10	2,3%
Collectief maatwerk	19799	84,5%	3225	13,8%	418	1,8%
Lokale diensteneconomie	1822	69,1%	695	26,4%	118	4,5%

Bron: Departement WSE, VDAB, Statbel (Algemene Direct Statistiek – Statistics Belgium), Enquête naar de arbeidskrachten. Bewerking: Departement WSE

5.4 ARBEIDSHANDICAP

Een persoon met een arbeidshandicap wordt door VDAB (op wiens data we steunen voor deze classificatie) beschouwd als persoon met een arbeidshandicap wanneer hij of zij aan minstens 1 van volgende voorwaarden voldoet⁵:

- Ingeschreven is in het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
- Een kwalificatie of getuigschrift heeft uit het buitengewoon onderwijs, of ex-BUSO of BLO-leerling is zonder dat er kwalificaties of getuigschriften behaald zijn
- Recht heeft op een inkomensvervangende of integratietegemoetkoming
- In het bezit is van een afschrift van een definitief geworden gerechtelijke beslissing of van een attest van een bevoegde federale instelling waaruit een blijvende graad van arbeidsongeschiktheid blijkt
- Recht heeft op bijkomende kinderbijslag of recht heeft op verhoogde kinderbijslag
- Recht heeft op een invaliditeitsuitkering
- Een attest heeft van een arbeidshandicap, afgeleverd door een door VDAB erkende dienst of arts

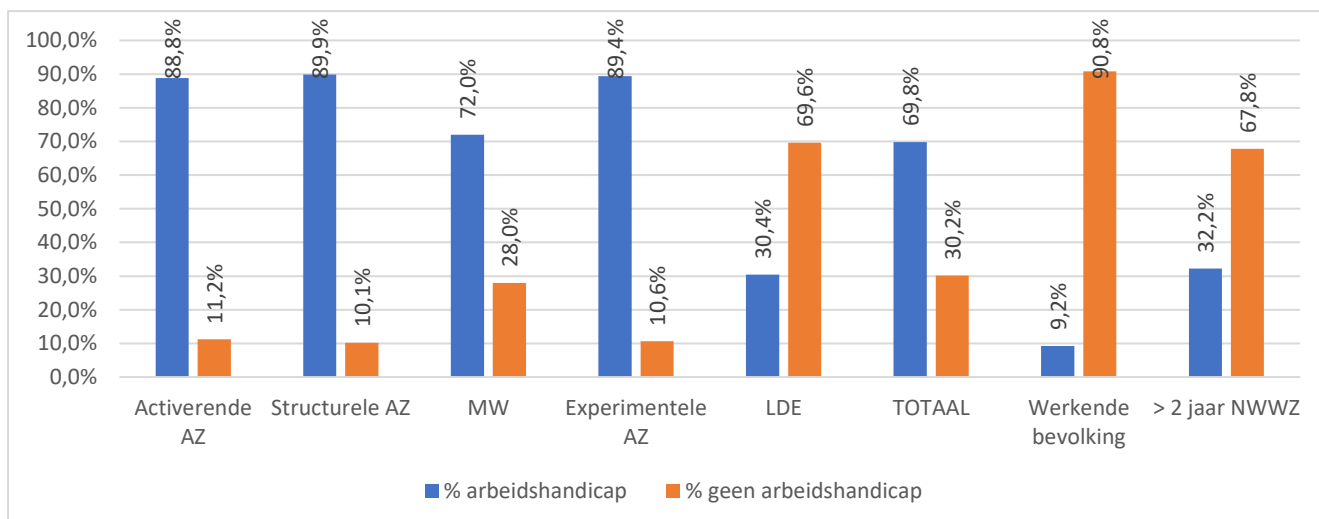
We stellen vast dat in de sociale economie 69,8% van de doelgroepwerknemers een arbeidshandicap heeft, terwijl in de algemene werkende bevolking 9,2% een arbeidshandicap⁶ heeft. Het aandeel personen met een arbeidshandicap in de populatie zeer langdurig werkzoekenden bedraagt 32,2%. Binnen de verschillende maatregelen is het aandeel personen met een arbeidshandicap het grootst in arbeidszorg omdat deze maatregel zich richt op personen die niet betaald aan de slag kunnen en waarvoor er dus een sterke correlatie is met personen met een arbeidshandicap. Het gaat hier om 88,8% in activerende arbeidszorg, 89,9% in structurele arbeidszorg en 89,4% in experimentele arbeidszorg. Ook in collectief maatwerk ligt het cijfer hoog (72,0%) maar dit is logisch door de sterke correlatie tussen personen met een psychosociale problematiek en personen met een arbeidshandicap. Het kleinste aandeel doelgroepwerknemers met een arbeidshandicap vinden we terug bij de lokale diensteneconomie (30,4%) (Figuur 11 & Tabel 7).

⁵ Dit is de statistische afbakening. Niet te verwarren met de definitie binnen sociale economie voor recht op ondersteuning

⁶ Voor de afbakening van de personen met een arbeidshandicap maken we gebruik van de vraag in de EAK die nagaat of iemand in zijn of haar dagelijkse bezigheden (op het werk of daarbuiten) hinder ervaart door een handicap, langdurige aandoening of ziekte.

Figuur 11 Personen met een arbeidshandicap (%) binnen de sociale economie maatregelen, 2019

Bron: Departement WSE, VDAB, Statbel (Algemene Direct Statistiek – Statistics Belgium), Enquête naar de arbeidskrachten. Bewerking: Departement WSE

Tabel 7 Aanwezigheid van personen met een arbeidshandicap binnen de sociale economie maatregelen, absoluut en relatief, 2019

	Arbeidshandicap		Geen arbeidshandicap	
	Absoluut	Relatief (%)	Absoluut	Relatief (%)
Arbeidszorg (structureel)	1251	89,9%	141	10,1%
Arbeidszorg (experimenteel)	740	89,4%	88	10,6%
Arbeidszorg (activerend)	388	88,8%	49	11,2%
Collectief maatwerk	16886	72,0%	6556	28,0%
Lokale diensteneconomie	802	30,4%	1833	69,6%
TOTAAL	20067	69,8%	8667	30,2%

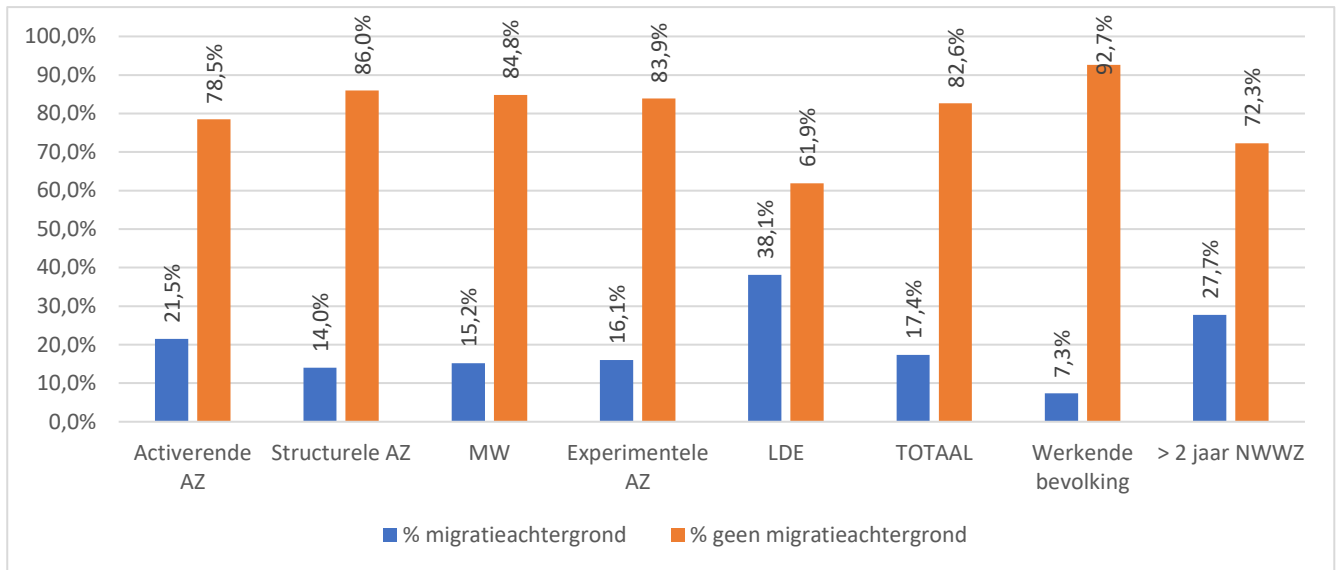
Bron: Departement WSE & VDAB. Bewerking: Departement WSE

5.5 MIGRATIEACHTERGROND

Een persoon wordt door VDAB beschouwd als persoon met een migratieachtergrond als hij of zij een huidige of vorige nationaliteit heeft van buiten de EU en buiten de EVA-landen. Binnen de sociale economie als geheel heeft 17,4% van de doelgroepwerknemers een migratieachtergrond. Dit is iets meer dan het dubbele van hun aandeel in de algemene werkende bevolking (7,3%). Het aandeel personen met een migratieachtergrond is echter nog groter bij de populatie zeer langdurig werkzoekenden (27,7%). Het grootste aandeel vinden we bij de lokale diensteneconomie (38,1%) en het kleinste aandeel vinden we bij structurele arbeidszorg (14,0%) en bij collectief maatwerk (15,2%) (Figuur 12 & Tabel 8).

Figuur 12 Personen met een migratieachtergrond (%) binnen de sociale economie maatregelen, 2019

Bron: Departement WSE, VDAB, Statbel (Algemene Direct Statistiek – Statistics Belgium), Enquête naar de arbeidskrachten. Bewerking: Departement WSE

Tabel 8 Aanwezigheid van personen met een migratieachtergrond binnen de sociale economie maatregelen, absoluut en relatief, 2019

	Migratieachtergrond		Geen migratieachtergrond	
	Absoluut	Relatief (%)	Absoluut	Relatief (%)
Arbeidszorg (structureel)	195	14,0%	1197	86,0%
Arbeidszorg (experimenteel)	133	16,1%	695	83,9%
Arbeidszorg (activerend)	94	21,5%	343	78,5%
Collectief maatwerk	3561	15,2%	19881	84,8%
Lokale diensteneconomie	1004	38,1%	1631	61,9%
TOTAAL	4987	17,4%	23747	82,6%

Bron: Departement WSE & VDAB. Bewerking: Departement WSE

5.6 WEINIG KENNIS NEDERLANDS

In 2019 had 8,8% van de doelgroepwerknemers en arbeidszorgmedewerkers van de VDAB het label 'weinig kennis Nederlands' gekregen. Dit wil zeggen dat deze personen geen of een beperkte kennis van het Nederlands hebben. Bij de populatie zeer langdurig werkzoekenden heeft 15,5% weinig kennis van het Nederlands. Binnen de lokale diensteneconomie (13,9%) vinden we het grootste aandeel personen met weinig kennis van het Nederlands terug. Bij structurele arbeidszorg (6,6%) en experimentele arbeidszorg (7,4%) liggen de cijfers het laagste (Figuur 13 & Tabel 9).

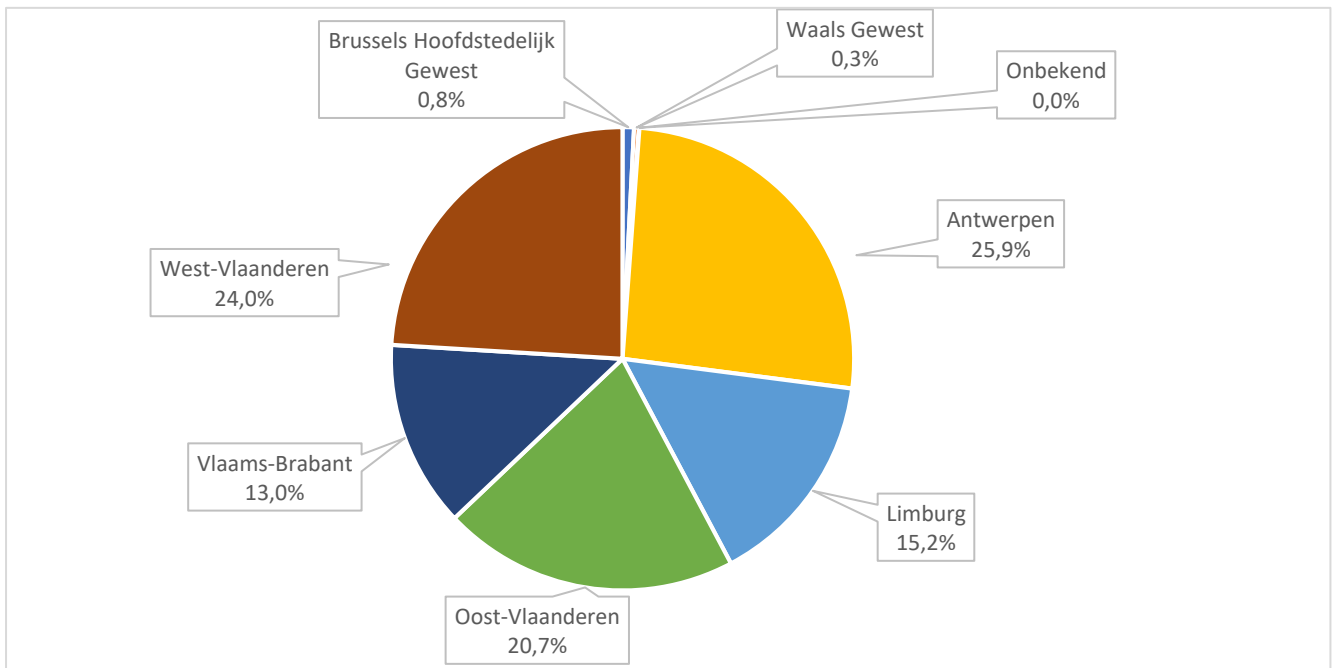

5.8 PROVINCIALE SPREIDING NAAR WOONPLAATS

We gaven al eerder (zie 4.2) een overzicht van de provinciale spreiding van de sociale economiebedrijven. Hier geven we ook een overzicht van de provinciale spreiding naar verblijfplaats van de doelgroepwerknemers in de sociale economie (Figuur 15 & Tabel 11).

Figuur 15 Provinciale spreiding naar verblijfplaats van de doelgroepwerknemers binnen de sociale economie, 2019

Bron: Departement WSE, VDAB, Statbel (Algemene Direct Statistiek – Statistics Belgium), Enquête naar de arbeidskrachten. Bewerking: Departement WSE

Binnen Vlaanderen is de provincie Antwerpen (25,9%) het meest vertegenwoordigd. Het Waals gewest (0,3%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (0,8%) vertegenwoordigen de kleinste aandelen.

Tabel 11 Provinciale spreiding naar verblijfplaats van de doelgroepwerknemers binnen de sociale economie maatregelen, 2019

	Activerende AZ	Structurele AZ	MW	Experimentele AZ	LDE	TOTAAL
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	0,0%	0,4%	0,9%	0,1%	0,6%	0,8%
Waals Gewest	0,0%	0,0%	0,4%	0,1%	0,1%	0,3%
Onbekend	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
Antwerpen	24,0%	15,2%	25,9%	18,0%	33,9%	25,9%
Limburg	3,9%	21,6%	13,8%	26,9%	22,5%	15,2%
Oost-Vlaanderen	5,0%	29,9%	20,4%	30,6%	18,0%	20,7%
Vlaams-Brabant	33,2%	11,4%	13,1%	8,2%	11,7%	13,0%
West-Vlaanderen	33,9%	21,5%	25,5%	15,9%	13,3%	24,0%

Bron: Departement WSE & VDAB. Bewerking: Departement WSE

arbeidszorg is een derde van de personen betaald aan de slag, waarvan 15,4% als doelgroepwerknemer in een maatwerkbedrijf en 18% in het normaal economisch circuit. Bij de twee andere vormen van arbeidszorg is dit één op vijf van de deelnemers (waarvan 5% als doelgroepwerknemer en 15% in het NEC). Ongeveer de helft van de personen is drie maanden na hun deelname aan arbeidszorg doorgestroomd naar de. Dit kan betekenen dat de personen na arbeidszorg in bemiddeling, opleiding of via andere VDAB-maatregelen stappen naar werk zetten of dat de deelname in arbeidszorg voor hen te zwaar is geworden en zij het advies niet-toeleidbaar hebben gekregen. Ongeveer één op vier is niet langer beroepsactief drie maanden na arbeidszorg, dit kan omwille van een overstap naar de ziekteverzekering of het afstand doen van de werkloosheidsuitkering.

Uitstroom na 3 maand	Activerende AZ	AZ	Experimentele AZ
Naar NEC	18,1%	14,9%	15,5%
Naar LDE	0,0%	0,0%	0,4%
Naar MW	15,4%	5,6%	5,2%
Naar AZ	2,2%	2,6%	3,0%
Naar werkloosheid	49,8%	48,4%	52,8%
Naar beroepsinactiviteit	14,5%	28,5%	23,2%

Bron: Departement WSE

Noot:

1. In absolute aantallen gaat het in totaal over 227 gevallen binnen activerende AZ, 498 gevallen binnen structurele AZ en 233 gevallen binnen experimentele AZ
2. Bij doorstroom binnen dezelfde maatregel gaat het over personen die tijdens het eerste kwartaal na doorstroom eens in werkloosheid zijn gevallen
3. Beroepsinactiviteit betekent dat een persoon is uitgestroomd uit werkloosheid maar niet is uitgestroomd naar werk

Daarnaast kunnen we de populatie doorstromers in 2019 ook bekijken ten opzichte van de totale populatie doelgroepwerknemers in de sociale economie. Van alle doelgroepwerknemers die in 2019 gesubsidieerd werden in de Vlaamse sociale economie, is 10,4% in de loop van het jaar doorgestroomd naar elders. De grootste doorstroom vinden we bij activerende arbeidszorg (52,2%), waar het grootste deel uitstroomt naar werkloosheid (25,9%) maar dit valt deels te verklaren door de deelname die beperkt is tot twee jaar. Bij structurele/experimentele arbeidszorg ligt de doorstroom lager (32,9%) en ook hier stroomt het grootste deel uit naar werkloosheid (16,4%). Binnen de lokale diensteneconomie en het collectief maatwerk stroomt respectievelijk maar 14,1% en 7,0% van de doelgroepwerknemers door. Bij lokale diensteneconomie stroomt meer dan de helft wel door naar het NEC (Tabel 13).

Tabel 13 Doorstroom na 3 maand t.o.v. de totale populatie doelgroepwerknemers per maatregel, 2019

Doorstroom na 3 maand t.o.v. de totale populatie doelgroepwerknemers	AZ (structureel & experimenteel)	AZ (activerend)	MW	LDE	Totaal SE
Uitstroom naar NEC	5,0%	9,4%	2,5%	7,8%	3,3%
Uitstroom naar werkloosheid	16,4%	25,9%	2,9%	4,6%	4,4%
Uitstroom naar SE	2,6%	9,2%	0,0%	0,4%	0,4%

Uitstroom naar beroepsinactiviteit	9,0%	7,8%	1,6%	1,4%	2,3%
Totaal	32,9%	52,2%	7,0%	14,1%	10,4%

Bron: Departement WSE

Noot:

1. In absolute aantallen gaat het in totaal binnen alle maatregelen over 2977 gevallen van doorstroom
2. Beroepsinactiviteit betekent dat een persoon is uitgestroomd uit werkloosheid maar niet is uitgestroomd naar werk

6.2 DOORSTROOM NAAR HET NORMAAL ECONOMISCH CIRCUIT

In de volgende tabel vergelijken we de profielkenmerken van de totale populatie doelgroepwerknemers met die van de populatie doorstromers naar het NEC (drie maand na doorstroom). Over het algemeen vinden we iets minder vrouwen, 55-plussers en langdurig werkzoekenden bij de doorstromers dan bij de totale groep van doelgroepwerknemers en arbeidszorgmedewerkers. Bij collectief maatwerk lijken doorstromers juist vaker personen met een arbeidshandicap of een migratieachtergrond te zijn in vergelijking met de totale populatie. Binnen arbeidszorg zien we dat doorstromers minder vaak mannen zijn en juist vaker kortgeschoolden en personen met een migratieachtergrond zijn. Binnen de lokale diensteneconomie zijn er ook meer kortgeschoolden in de groep doorstromers maar juist minder personen met een migratieachtergrond (Tabel 14).

Tabel 14 Vergelijking van profielkenmerken doorstromers en totale populatie doelgroepwerknemers per maatregel

Kolom1	Kolom2	LDE	MW	AZ	Totaal
Mannen	Doelgroepwerknemers/ arbeidszorgmedewerkers	65,1%	64,1%	61,3%	63,9%
	Doorstromers	69,8%	70,2%	60,9%	68,6%
> 55	Doelgroepwerknemers/ arbeidszorgmedewerkers	23,2%	20,4%	16,4%	20,3%
	Doorstromers	22,9%	19,7%	10,6%	19,0%
Kortgeschoold	Doelgroepwerknemers/ arbeidszorgmedewerkers	69,1%	84,5%	73,7%	82,1%
	Doorstromers	75,6%	86,6%	74,8%	82,3%
PMAH	Doelgroepwerknemers/ arbeidszorgmedewerkers	30,5%	72,0%	89,5%	69,8%
	Doorstromers	28,8%	76,9%	89,4%	68,4%
Migratieachtergrond	Doelgroepwerknemers/ arbeidszorgmedewerkers	38,2%	15,2%	15,9%	17,4%
	Doorstromers	32,7%	19,4%	19,2%	22,2%
Weinig kennis NL	Doelgroepwerknemers/ arbeidszorgmedewerkers	13,9%	8,4%	7,6%	8,8%
	Doorstromers	8,8%	7,5%	9,9%	8,2%
Langdurig wz	Doelgroepwerknemers/ arbeidszorgmedewerkers	88,0%	77,5%	89,7%	79,6%
	Doorstromers	79,0%	74,3%	77,5%	75,8%

Bron: Departement WSE & VDAB

Noot: In absolute aantallen gaat het in totaal binnen alle maatregelen over 944 gevallen van doorstroom

////////////////////////////////////

Dit jaarrapport werd opgesteld midden 2020 waardoor we enkel van doelgroepwerknemers die in de eerste helft van 2019 zijn doorgestroomd gegevens hebben over hun arbeidssituatie tot 12 maanden na doorstroom. De aantallen en percentages in de tabel hieronder betreffen bijgevolg slechts een deel van de doorstroom in 2019. Indien we spreken over het totaal aantal doelgroepwerknemers die in 2019 in het NEC gewerkt heeft, gaat het enkel over die personen waarvan we gegevens hebben tot 12 maand na doorstroom én die in 2019 minstens 1 kwartaal gewerkt hebben in het NEC (397 doelgroepwerknemers).

In de volgende tabel gaan we na hoe duurzaam de doorstroom naar het NEC is. We beschouwen de doorstroom naar het NEC als duurzaam wanneer een doelgroepwerknemer na doorstroom vier opeenvolgende kwartalen in het NEC heeft gewerkt. Hiervoor kunnen we enkel de personen meetellen waarvan we al data hebben over 12 maanden later in juni 2016. Dit gaat voornamelijk over personen die doorstroomden in het 1^e kwartaal van 2019. We zien dat 73,1% van de doelgroepwerknemers die 3 maand na doorstroom in het NEC werkten duurzaam is doorgestroomd. Zo zien we dat de meest duurzame doorstroom te vinden is bij activerende arbeidszorg (100%) en het laagste aandeel duurzame doorstromers bij collectief maatwerk (67,6%). Binnen de lokale diensteneconomie en structurele/experimentele arbeidszorg is respectievelijk 79,7% en 79,5% van de tewerkstelling naar het NEC (3 maand na doorstroom) van duurzame aard (Tabel 15).

Tabel 15 Overzicht duurzaamheid van de doorstroom naar het NEC per maatregel, 2019

	NEC 3 maand na doorstroom	NEC gedurende 4 kwartalen	% Duurzaam
AZ (activerend)	7	7	100,0%
AZ (structureel & experimenteel)	59	47	79,7%
LDE	73	58	79,5%
MW	188	127	67,6%
Eindtotaal	327	239	73,1%

Bron: Departement WSE

Tabel 14 Doorstroom na 3 maand t.o.v. de totale populatie doelgroepwerknemers per maatregel, 2019 ...24
Tabel 15 Vergelijking van profielkenmerken doorstromers en totale populatie doelgroepwerknemers per maatregel.....25
Tabel 16 Overzicht duurzaamheid van de doorstroom naar het NEC per maatregel, 2019.....26

